

چاپ نخست

اخلاق پزشکی

دکتر رسول فراسات‌کیش

استاد دانشگاه علوم پزشکی ایران

عضو هیئت علمی مرکز آموزشی، تحقیقاتی و درمانی قلب و عروق شهید رجایی

عضو وابسته هیئت علمی گروه اخلاق پزشکی دانشگاه ایران

مدرس اخلاق پزشکی

آدرس ایمیل: rasoolferasatkish@gmail.com

وب سایت: <http://prof.rhc.ac.ir/ferastkish/fa>

سرشناسنامه : فراست‌کیش، رسول، ۱۳۳۱
 مشخصات نشر : تهران: نشر بهداد، ۱۴۰۰=۲۰۲۱ م.
 مشخصات ظاهری : ۳۵۶ ص، وزیری
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۰۳-۸۴-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : فارسی
 یادداشت : کتابنامه ص ۳۱۱-۳۵۷
 موضوع : اخلاق پزشکی
 موضوع : Medical ethics
 کد پیگیری : ۸۷۲۵۳۵۵
 اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیبا
 رده بندی کنگره : R ۷۲۲
 رده بندی دیویی : ۶۱۰/۶۹۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۸۲۶۶۲۰

www.ketab.ir

عنوان کتاب: اخلاق پزشکی
 مولف: دکتر رسول فراست کیش
 ناشر: انتشارات بهداد
 قطع و تیراژ: وزیری / ۱۰۰ جلد
 قیمت: ۱۵۰/۰۰۰ تومان
 تعداد صفحات: ۳۵۶ صفحه
 نوبت چاپ: اول
 سال چاپ: ۱۴۰۰
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۰۳-۸۴-۱

حق چاپ برای مولفان محفوظ است

۰۹۳۵۲۳۳۲۰۳۵

فهرست مطالب

اختیار	۴۸	فصل اول	۲۸
انتخاب	۵۰	کالبد شناسی مردم	
تصمیم	۵۰		
تواضع	۵۰	غریزه	۲۹
مراتب ارزش گذاری	۵۱	غرایز پنج گانه پایه نفسانیات	۲۹
آدم	۵۱	خواهش	۳۰
عطوفت	۵۳	دفاع	۳۱
رضایتمندی	۵۴	مالکیت	۳۱
		ارزش مداری	۳۲
فصل دوم	۵۷	خویشتن دوستداری	۳۵
رفتارشناسی		بشر	۳۸
		هیجان	۳۸
رفتارهای انتقالی	۶۰	ادراکات حسی	۴۰
کردارها	۶۲	احساسات خوشایند	۴۱
یادگیری	۶۲	احساسات ناخوشایند	۴۱
گردونه - تغییر - تنش	۶۶	انسان	۴۲
نیاز و نیازمندی	۶۹		
توجیه وضع موجود	۷۱	فصل دوم	۴۵
کاستن و افزودن اهمیت	۷۱	آزادی	
خواستها			
جایگزینی پاسخ به نیازها	۷۲	اراده	۴۷
پاسخ در جهت رفع نیازها	۷۲	خواستن	۴۸

فصل ششم	۱۲۱	فصل چهارم	۷۳
خانواده		تجربه	
خانوار	۱۲۴	تقلید	۷۶
جامعه	۱۲۷	اندیشه	۷۹
فصل هفتم	۱۳۱	علم و دانش	۸۰
دیدگاه		ایمان	۸۱
جهان‌بینی	۱۳۵	فرایند شناخت	۸۲
جهان‌بینی فلسفی	۱۳۶	حوزه کلام	۹۱
جهان‌بینی تجربی	۱۳۷	فلسفه	۹۲
مزایای جهان‌بینی تجربی	۱۳۷	عناوین سیر تاریخی فلسفه	۹۶
نقص‌های جهان‌بینی تجربی	۱۳۷	غرب	۹۷
دیدگاه دینی	۱۳۸	زیبایی‌شناسی	۹۸
جهان‌بینی از منظر فقه حوزوی	۱۴۴	علوم تجربی	۹۸
جهان‌شناسی	۱۴۴	فصل پنجم	۱۰۱
بینش	۱۴۵	معرفت	
نگرش	۱۴۶	تعاریف	۱۰۴
فصل هشتم	۱۴۷	عرفان	۱۰۵
ایدئولوژی		عقل و خرد و عقلانیت	۱۰۷
عرف و تابو	۱۵۱	آزادی	۱۱۰
مقررات	۱۵۲	عدل	۱۱۱
قانون	۱۵۲	عدالت	۱۱۳
سامان‌دهی و سازمان‌سازی	۱۵۵	جبر یا اختیار	۱۱۵
اخلاق سازمانی	۱۵۷	آیا تساوی عدل و تفاوت	۱۱۶
		تبعیض و ظلم است؟	
		ظلم	۱۱۷

۱۶۷	فصل نهم	۱۹۷	فرهنگ و رسوم عرب پیش از
	فرهنگ و تمدن		اسلام
۱۷۴	آسیا	۱۹۹	اقتصاد
۱۷۴	فرهنگ و تمدن چینی	۱۹۹	تجارت
۱۷۵	فرهنگ و تمدن هند و آریایی	۲۰۱	کشاورزی
۱۷۶	فرهنگ و تمدن هند باستان	۲۰۱	دامداری
۱۷۶	فرهنگ و تمدن ایرانی	۲۰۲	غارت
۱۷۷	فرهنگ و تمدن ایران پیش از تاریخ	۲۰۲	برده‌داری
۱۸۲	فرهنگ و تمدن باستانی	۲۰۹	فصل دهم
۱۸۴	بین‌النهرین		پزشکی
۱۸۴	آفریقا	۲۱۰	ارزش و جایگاه پزشکی
۱۸۴	فرهنگ و تمدن مصر باستان	۲۱۱	گستره پزشکی
۱۸۴	فرهنگ و تمدن نزد یهودیان	۲۱۵	فصل یازدهم
۱۸۵	اروپا		اخلاق
۱۸۵	فرهنگ و تمدن یونان باستان	۲۲۰	مبانی اخلاق
۱۸۷	فرهنگ و تمدن در قاره امریکا	۲۲۰	تعریف اخلاق
۱۸۸	فرهنگ و تمدن نشأت گرفته از جنبش‌های اسلامی	۲۲۲	معیارهای اخلاق نیکو
۱۹۲	جغرافیا و اقلیم شبه جزیره عربستان	۲۲۳	از نگاه اسلام: اخلاق الهی
۱۹۲	بخش‌ها و شهرهای مهم شبه جزیره عربستان	۲۲۵	وجه تمایز اساسی اخلاق دینی
۱۹۳	قبایل ساکن در شبه جزیره عربستان	۲۲۶	از اخلاق غیر دینی
۱۹۵	قبایل عرب پیش از اسلام	۲۲۷	فلسفه اخلاق
۱۹۶	ادیان عرب	۲۲۷	کارکردهای اخلاق
		۲۳۰	جایگاه و ارزش اخلاق
			مکاتب اخلاقی

آغاز سخن

در راستای نام خجسته و به فرمان آفریدگار و پرورنده مهربان و دلسوز جهان هستی سخن آغاز می‌کنم. تا از تندی و کندی نابجا و نابهنگام پرهیزم و راه بسوی کجی نیمایم و در داوری پاک او از وصال جمال و کمالش نمانم و به جلال و جبروتش باریابم. فرمانش بگزارم و روان خویش به حسن خلق بیارایم [۱].

آغاز سخن آن که مدعای اندیشه حسن و قبح خلق مرا به دل مشغولی می‌گرفت و پیوسته از خود می‌پرسیدم که اخلاق چیست و آن را با جان و جسم من چه کار آمده است. گاه و بیگاه ذهنم می‌تراوید و نیز گاهی می‌آشفته تا در خلال کار و طبایتم به تدریج متوجه شدم در مواردی دست به کاری زده‌ام که آرامش روانم مشوش می‌شد. چون از بهره هوشی کافی برخوردار نبوده‌ام به تدریج و با کندی و سختی توجه‌ام به اتفاقی که مرا از درون می‌رنجانید سوق داد. حواسم جمع‌تر می‌شد و من ترسان‌تر از گذشته به اتفاقات و اقدامات خویش تمرکز بیشتری می‌کردم.

زمان می‌گذشت و سرگردان از خود می‌پرسیدم این فتنه و آشوب درون من چیست؟ چرا در برخی موارد که دست به اقدامی می‌زنم مضطرب شده و روانم را می‌آزارد؟ تا زمانی که از سوی رابط محترم امور اخلاقی دانشگاه علوم پزشکی ایران برای همکاری در گروه اخلاق پزشکی دعوت شدم. در ابتدا سرای گم شده خویش را در آنجا نشناختم. انگیزه و احساسم در فضایی مبهم می‌گریخت. در جلسات گروه اخلاق پزشکی شرکت می‌کردم ولی مباحثی پراکنده و بی‌پایه و بی‌ربط و گاه متضاد

و مخالف به‌ویژه از جانب من مطرح می‌شد. به‌همین دلایل گاهی هم به مشاجره و مجادله کشیده می‌شد. فضای جلسات و در پی آن فضای گروه زمانی پریشان‌تر شد که برخی منابع خارجی وارد گروه گردید و مقرر شد آن‌ها ترجمه شده و در دستور کار منبع‌سازی قرار گیرند. یکی از این کتب سهم من برای ترجمه شد. با تردید و از روی اکراه و با رو درباستی آن را قبول کردم و تا نیمه کتاب را که نسبتاً هم‌قطر بود ترجمه را ادامه دادم. در میانه کار احساس کردم با سرشت و فطرت و غریزم به نزاع افتاده‌ام. تشویش و اضطرابم فزونی می‌یافت. آن را رها کردم و به بهانه‌های نامربوط از زیر بار ترجمه آن شانه خالی کردم.

جدال‌ها درون گروه نیز پیدا و پنهان راه‌های فراز خویش را می‌پیمود. زیرا معانی و مفاهیم حاصل از بحث‌ها و کتب به نشانی‌های نادرست رهنمود می‌کرد. چرا که آموزه‌های پراکنده و سینه به سینه من در باب اخلاقیات گاه و بی‌گاه و با شدت و ضعف تعارض و تضاد و تخالف و تباین را بین این دو منظومه اخلاقیاتی ذهنم را دچار چالش جدی‌تر می‌کرد. با خود می‌اندیشیدم اگر چه علم اخلاق را در قلمرو فلسفه جستجو می‌کنیم اما می‌بایست با واقعیت‌های زندگانی سازگار بوده و تأثیری سازنده و ارتقاء بخش داشته باشد. این‌ها را از خلال همان کتبی که می‌خواندم و تا حدودی ترجمه کرده بودم، می‌فهمیدم. اکنون مسیری طولانی از زندگانی خود را با آموزه‌هایی که مرا پریشان‌تر کرده بودند، رفته بودم.

نمی‌دانم چه اتفاقی افتاد که در فرایندی تردیدآمیز و نقادانه در اعتبار دیدگاه‌های مطرح مسیر اندیشه‌هایم را تغییر دادم. از آن پس علی‌رغم نگاه‌های لغزنده بر موضع تازه خویش احساس سبک‌تری پیدا کرده بودم. در کلاس‌هایم ضمن رعایت منابع تدریس، گریزی هم به نقطه نظرات خویش می‌زدم.

اکنون احساس می‌کنم برای راستی آزمایی این اظهار نظرات که حاصل برداشت‌ها از تجارب میدانی و پیش‌آمدهای بالینی و تدریس‌ها و مباحث علمی و مطالعات من می‌باشند در مجلدهی عرضه می‌دارم. امید است با نگاهی گذرا مرا از نقدهای ارزشمند خویش آگاه سازند. عنایت بزرگوارانه و استادانه شما مورد امتنان عمیق اینجانب است.